

Posudek oponenta bakalářské práce

Název: Řeč pravoslavných ikon. Ikona jako cesta ke Kristu
Autor: Hana Drahotová
Rok odevzdání: 2009

Autorka dělí svou práci do čtyř kapitol (1. O důležitosti poznávání skutečnosti pomocí smyslů a o symbolu obecně, 2. Význam ikony v pravoslaví, 3. Symbolický jazyk ikon, 4. Poselství ikon). Každá kapitola obsahuje podkapitoly. Práce je logicky rozvržena. Úvod je dobře pojat, jakožto autorčino zdůvodnění výběru tématu a zaujetí pro věc. V úvodu naznačuje i vlastní zkušenost, která ji inspirovala k napsání práce. Celou práci pojímá jako doprovázení při objevování ikony. Závěrem pak rekapituluje jednotlivé kroky v přibližování se významu ikon. Ukazuje také cestu, která vede od meditace nad ikonou jakožto obrazem k meditaci Božího obrazu skrze ikonu. Ke své práci připojila ukázkou meditace nad ikonou Andreje Rubleva „Spasitel ze Zvenigorodu“ z knihy H. J. M. Nouwena: Vidět Krista.

V první kapitole autorka odhaluje přednosti smyslového vnímání, které může prostředkovat kontemplaci. Ukazuje také na člověka a na provázanost všech jeho složek (básár, nefeš, ruach, léb). Tím podtrhuje významnost tělesného vnímání, jakožto prostředku kontempace. V druhé části první kapitoly se věnuje pojmu symbol, jakožto něčemu, co ukazuje na jinou skutečnost. V závěru nabízí myšlenku umění, které slouží k vyjadřování teologických otázek. V první kapitole se tedy autorka snaží sbírat argumenty pro významnost ikony jako symbolu, který zaujme lidské smysly a vede je dál.

V druhé kapitole v úvodu objasňuje místo, které má v pravoslavné spiritualitě ikona. Podrobně se dále zabývá teologickým vymezením ikony, věnuje se tématu úcty k ikonám, sporem východní a západní části církve, ikonoklasmem. Uvádí tak čtenáře do problematiky chápání ikony v církvi. Autorka před čtenářem neskrývá i otazníky, které v církvi ohledně ikony a jejího uctívání existovaly. V závěru již přibližuje ikonu jako výtvar duchovního umění, umění, které čerpá z vlastní kontempace.

Ve třetí kapitole vybírá základní oblasti, ve kterých se ikona liší od ostatní výtvarné tvorby (např. renesance). Přiblíží specifický způsob zobrazování, architekturu ikony, symboliku barev, atd. Ukáže tak na odlišnou, symbolickou řeč ikony; na to, jakou symbolickou hodnotu mohou mít komponenty ikony. Pomůže čtenáři přiblížit se ikoně jako specifickému obrazu.

Ve čtvrté kapitole přechází od obrazu k Božímu obrazu. Věnuje se člověku stvořenému jako obraz Boží, podle Boží podoby. Rozlišením mezi obrazem a podobou naznačí cestu člověka v rámci pravoslavné spirituality jako cestu uskutečňování Boží podoby. Zmíní cíl cesty, kterou je theósis (zbožštění) a vysvětlí jak ke zbožštění dochází a co znamená. V závěru kapitoly ukazuje na Krista, který se, jako dokonalý obraz Boží, stává prostřednictvím ikony předmětem meditace.

Práce je psána velice srozumitelně, svěžím jazykem. Z práce vnímám vnitřní zaujetí pro věc; je patrné, že autorka má vlastní zkušenost, která se do textu promítla.

Za pěkný nápad považuji přílohu, která čtenáři může otevřít možnosti meditace nad ikonou a pozvat ho k vlastní meditaci.

Oceňuji využití konzultace s praktikem (ikonografkou) Mgr. Tsvetomirou Tsvetkovou.

Uvedenou literaturu pokládám za dostatečnou, ale postrádám literaturu cizojazyčnou. Možná alespoň stěžejní zahraniční práce na toto téma.

Tato práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci.

Tuto bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení A – výtečně.

Otázky:

1. Měla byste nějaký nápad, jak a kdy využít ikonu v rámci pastorační práce?
2. Znáte nějakou zahraniční literaturu na téma význam ikon?

Zpracoval: Mgr. David Klaus

